

Tabela 57 Najważniejsze źródła finansowania inwestycji w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami

Źródło finansowania	Rodzaj finansowania	Beneficjanci	Przedmiot finansowania	Maksymalny % dofinansowania	Okres finansowania	Inne
środki własne powiatu i gmin fundusze ochrony środowiska (NFOŚiGW, WFOŚiGW, PFOŚiGW, GFOŚiGW)	budżetowy	powiat gminy	zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej	do 100%	ciągły	konieczność budżetowania inwestycji istnieje możliwość umorzenia
	dotacja pożyczka pożyczka preferencyjna kredyty komercyjne dopłaty do kredytów komercyjnych	bez ograniczeń (m.in. samorządy terytorialne, jednostki budżetowe, organizacje pozarządowe, jednostki badawczo – rozwojowe, uczelnie, osoby prawne, stowarzyszenia, inwestorzy prywatni, podmioty gospodarcze, spółdzielnie)	cele z zakresu ochrony środowiska, zgodne z listą priorytetową danego funduszu	do 70%	do 15 lat	
EkoFundusz	dotacja pożyczka preferencyjna	inwestorzy (władze samorządowe, jednostki budżetowe, podmioty gospodarcze, inne) główni wykonawcy projektu (organizacje społeczne, fundacje)	projekty inwestycyjne i pozainwestycyjne związane z ochroną środowiska, zgodnie z priorytetami	10, 30, 40, 50, 70, 80% w zależności od projektu	do 2010 roku	inwestycje o charakterze: przyrodniczym, innowacyjny, technicznym Z dotacji EkoFunduszu nie mogą korzystać te przedsięwzięcia, które kwalifikują się do otrzymania dofinansowania w ramach programów pomocowych Unii Europejskiej.
Fundacja na Rzecz Rozwoju Wsi Polskiej „Polska Wieś 2000”	dotacja kredyty	wiejskie komitety społeczne urzędy gmin	rozprowadzanie wody na terenach wiejskich w obiektach użyteczności publicznej, budowa i modernizacja urządzeń grzewczych zasilanych gazem lub olejem opałowym	do 30%, do 50 tys. PLN	2 lata	-

Źródło finansowania	Rodzaj finansowania	Beneficjanci	Przedmiot finansowania	Maksymalny % dofinansowania	Okres finansowania	Inne
Fundacja Wspomagania Wsi	kredyty mikropożyczki	zarządy gmin osoby prywatne	kanalizacja, oczyszczanie ścieków, przydomowe oczyszczalnie ścieków	-	do 5 lat	-
Duński Fundusz Pomocowy Ochrony Środowiska DANCEE	dotacje pożyczki	starostwa i gminy zakłady usług komunalnych przedsiębiorstwa wodno – kanalizacyjne instytuty badawczo - rozwojowe	ochrona wód, powietrza, przyrody, gospodarka odpadami, kontrola zanieczyszczeń, wzmocnienie instytucjonalne	do 100%	-	dostawy i prace budowlane muszą odpowiadać unijnym standardom projekt musi uzyskać poparcie lokalnych organów administracji i Ministerstwa Środowiska
Komisja Europejska Departament XI	dotacje	osoby fizyczne i prawne	innowacyjne i demonstracyjne programy działania w przemyśle, wspomaganie technicznych działań lokalnych instytucji	od 30 do 100%	1 rok	przeznaczony głównie do małych projektów kwota pomocy od 20 do 60 tys. Euro
Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej	dotacje kredyty	gminy będące inwestorami obiektów ochrony środowiska	budowa i wyposażenie składowisk	do 70%	do 5 lat	maksymalna kwota dotacji – 100 tys. zł kredytu – 200 tys.
Finesco SA	kredyty Leasing udziały kapitałowe, TPF	sektor publiczny spółdzielnie mieszkaniowe	inwestycje infrastrukturalne proekologiczne, wodnokanalizacyjne, energetyczne, termoizolacyjne, budownictwa komunalnego, transportu miejskiego, gospodarki odpadami	-	do 10 lat	-
fundusze UE	dotacja	jednostki samorządu terytorialnego organizacje pozarządowe inne podmioty publiczne podmioty gospodarcze osoby indywidualne	szeroko ujęta problematyka ochrony środowiska	do 75%	b.d.	-

Pozostałe źródła finansowania:

Fundacje:

- Environmental Know-How Fund w Warszawie, Ambasada Brytyjska al. Róż 1, 00-556 Warszawa,
- Agencja Rozwoju Komunalnego w Warszawie; al. Ujazdowskie 19, 00-557 Warszawa,
- Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej; ul. Zielna 37, 00-1-8 Warszawa,
- Polska Agencja Rozwoju Regionalnego; ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa,
- Program Małych Dotacji GEF, al. Niepodległości 186, 00-608 Warszawa,
- Projekt Umbrella.

Banki aktywnie wspomagające finansowanie ochrony środowisk:

- Bank Ochrony Środowiska,
- Bank Rozwoju Eksportu S.A.,
- Polski Bank Rozwoju S.A.,
- Bank Światowy,
- Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju.

Fundusze inwestycyjne

Fundusze inwestycyjne stanowią nowy segment rynku finansowego ochrony środowiska. Wejście ekologicznych funduszy inwestycyjnych na rynek finansowy ochrony środowiska może okazać się kluczowe dla usprawnienia podejmowania decyzji inwestycyjnych oraz integracji ochrony środowiska z przedsięwzięciami o charakterze gospodarczym.

Instytucje leasingowe finansujące zadania z zakresu ochrony środowiska:

- Towarzystwo Inwestycyjno-Leasingowe EKOLEASING S.A.,
- BEL Leasing Sp. z o.o.,
- BISE Leasing S.A.,
- Centralne Towarzystwo Leasingowe S.A.,
- Europejski Fundusz Leasingowy Sp. z o.o.

Ocena dostępności źródeł finansowania dla zadań wymienionych w Programie

Zadania wyznaczone w *Programie* mają swoje odzwierciedlenie w priorytetach funduszy ekologicznych. Istnieje więc realna szansa uzyskania wsparcia z tych źródeł. Z najważniejszych należy wymienić zadania z zakresu gospodarki wodno – ściekowej, likwidację niskiej emisji, ochrona wód, ochrona powietrza i przed hałasem, ochrona przyrody i krajobrazu.

Pomoc z tych źródeł obejmuje przede wszystkim te dziedziny, w których standardy jakości środowiska uzgodnione podczas negocjacji z Unią Europejską nie są dotrzymane. Dotyczy to przede wszystkim gospodarki wodno – ściekowej.

W zakresie uzyskania kredytów bankowych duże szanse mają inwestycje z zakresu ochrony atmosfery, a także wspierające rozwój odnawialnych źródeł energii (np. małych elektrowni wodnych, kotłownie na biopaliwo, itp.).

Istnieje również możliwość uzyskania dofinansowania z funduszy europejskich, szczególnie z Funduszy Strukturalnych. Szczególne wsparcie można uzyskać na budowę sieci wodno – kanalizacyjnych, modernizacji i rozbudowy systemów ciepłowniczych, budowy infrastruktury do produkcji i przesyłu energii odnawialnej, oraz innej technicznej (szczególnie dróg i mostów).

13. ZARZĄDZANIE OCHRONĄ ŚRODOWISKA W POWIECIE

W niniejszym rozdziale przedstawiono zasady i instrumenty zarządzania środowiskiem wynikające z uprawnień na szczeblu gminnym i powiatowym. Jako szczególny element wyróżniono Program ochrony środowiska dla powiatu sztumskiego, który będzie instrumentem koordynującym poszczególne działania w zakresie ochrony środowiska na terenie powiatu.

13.1 INSTRUMENTY ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM

Instrumenty służące do zarządzania środowiskiem wynikają z następujących aktów prawnych: ustawy Prawo ochrony środowiska, Ustawa o odpadach, Prawo o zagospodarowaniu przestrzennym, Ustawa o ochronie przyrody, Ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska, Prawo geologiczne i górnicze, Prawo budowlane.

Do instrumentów zarządzania środowiskiem należą:

- instrumenty prawne
- instrumenty finansowe
- instrumenty społeczne
- instrumenty strukturalne

Instrumenty prawne

Program ochrony środowiska realizowany będzie w oparciu o znowelizowane polskie prawo, zgodne z przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej. Realizacja Programu odbywać się będzie zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, w oparciu o kompetencje organów zarządzających środowiskiem. Składają się na nie w szczególności:

- decyzje reglamentacyjne – pozwolenia: zintegrowane, na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emitowanie hałasu do środowiska, emitowanie pól elektromagnetycznych, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- zezwolenia na gospodarowanie odpadami,
- pozwolenia wodno-prawne na szczególne korzystanie z wód, wykonywanie urządzeń wodnych, wykonywanie innych czynności i robót, budowli, które mają znaczenie w gospodarowaniu wodami lub w korzystaniu z wód,
- zezwolenia – koncesje wydane na podstawie Prawa geologicznego i górniczego,
- uzgadnianie w zakresie przestrzegania standardów ekologicznych decyzji o warunkach zabudowy oraz o pozwoleniu na budowę, rozbiórkę obiektu budowlanego, decyzji o pozwoleniu na zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- cofnięcie lub ograniczenie zezwolenia lub pozwolenia na korzystanie ze środowiska,
- decyzje naprawcze dotyczące zakresu i sposobu usunięcia przez podmiot korzystający ze środowiska przyczyn negatywnego oddziaływania na środowisko i przywrócenia środowiska do stanu właściwego oraz zobowiązujące do usunięcia uchybień,
- opłaty za korzystanie ze środowiska,
- administracyjne kary pieniężne,
- decyzje zezwalające na usuwanie drzew i krzewów,
- programy dostosowawcze dotyczące przywracania standardów jakości środowiska do stanu właściwego,
- decyzje wstrzymujące oddanie do użytku instalacji lub obiektu, a także wstrzymujące użytkowanie instalacji lub obiektu,
- decyzje o zakazie produkcji, importu, wprowadzania do obrotu,
- kontrole przestrzegania prawa ochrony środowiska i zobowiązań wynikających z decyzji,
- oceny oddziaływania na środowisko.

Wymienione instrumenty prawne będą stosowane przez Wojewodę Pomorskiego, Marszałka Województwa Pomorskiego, Starostę Sztumskiego, Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku, zgodnie z kompetencjami wymienionych organów.

Organy przedstawicielskie mogą ustanawiać inne składniki prawa miejscowego, w szczególności dotyczącego gospodarowania środowiskiem i zrównoważonego rozwoju. Bardzo istotne dla wdrażania założeń Programu są przepisy prawa miejscowego ustalone przez:

- Wojewodę Pomorskiego dotyczące ochrony cennych obiektów przyrodniczych,
- rady gmin powiatu sztumskiego dotyczące miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zasad utrzymania czystości i porządku w gminach, zasad zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, ochronę niektórych obiektów cennych przyrodniczo ustalonych przez radę gminy.

Wymienione instrumenty prawne pomogą w terminowej realizacji Programu ochrony środowiska pod warunkiem, iż wszystkie w/w organy ochrony środowiska i podmioty korzystające ze środowiska będą wywiązywać się ze swoich zadań.

Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych należą:

- opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska – za emisje zanieczyszczeń do powietrza, za składowanie odpadów, za odprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, za pobór wody powierzchniowej lub podziemnej itp.,
- opłaty eksploatacyjne za pozyskiwanie kopalin,
- administracyjne kary pieniężne w zakresie przekroczeń określonych limitów w pozwoleniach, naruszenie decyzji zatwierdzających eksploatację składowiska odpadów lub decyzji określających miejsce i sposób magazynowania odpadów,
- odpowiedzialność cywilna w zakresie szkód spowodowanych oddziaływaniem na środowisko,
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz innych funduszy, w tym fundusze przedakcesyjne oraz fundusze strukturalne oraz Fundusz Spójności,
- pomoc publiczna w postaci preferencyjnych pożyczek, kredytów, dotacji, odroczeń rozłożenia na raty itp.,
- opłaty produktowe i depozytowe,
- budżety samorządów i Państwa,
- środki własne przedsiębiorców i mieszkańców.

Instrumenty społeczne

Instrumenty społeczne określone zostały najdokładniej w Konwencji o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz o dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, podpisanej w 1999r. w Aarhus (konwencja została ratyfikowana przez Polskę, a jej tekst został ogłoszony w Dz.U. Nr 78 z 2003r).

Art. 7 Konwencji nakazuje zagwarantowanie udziału społeczeństwa w przygotowaniu planów i programów mających znaczenie dla środowiska, a więc także powiatowego programu ochrony środowiska. Określa też podstawowe obowiązki organów w zakresie zapewnienia udziału społecznego:

- ustalenia zakresu podmiotowego konsultacji,
- ustalenia rozsądnych norm czasowych na poszczególne etapy konsultacji,
- przeprowadzenie konsultacji odpowiednio wcześnie w toku procedury decyzyjnej, gdy wszystkie warianty są jeszcze możliwe, a udział społeczeństwa może być skuteczny,
- należyte uwzględnienie konsultacji społecznych przy wydawaniu decyzji.

Organy mają swobodę określania szczegółowych sposobów powiadamiania społeczeństwa, metod zbierania uwag i wniosków, czasu trwania konsultacji.

Do instrumentów społecznych należą również:

- edukacja ekologiczna, omówiona w osobnym rozdziale,
- współpraca i budowanie partnerstwa (włączenie do realizacji programu jak najszerszej liczby osób, system szkoleń i dokształceń, współpraca zadaniowa z poszczególnymi sektorami gospodarki, współpraca z instytucjami finansowymi).

Instrumenty strukturalne

Instrumenty strukturalne to głównie opracowania o charakterze strategicznym i planistycznym, omówione szczegółowo w rozdziale 4. Dokumenty te określają główne cele i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska. Program ochrony środowiska jest zgodny z zapisami powyższych dokumentów.

13.2 ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Zarządzanie programem ochrony środowiska wynika przede wszystkim z uprawnień samorządu w zakresie ochrony środowiska, które dotyczą m.in.:

1. Opracowanie powiatowego i gminnego planu ochrony środowiska;
2. Zachowania i zwiększania zasięgu przestrzennego kompleksów leśnych, w tym:
  - wdrażania programu zalesień,
  - realizacji wielofunkcyjnego, zrównoważonego modelu gospodarki leśnej (wg planów urządzania lasów);
3. Ochrony wód powierzchniowych i podziemnych (pozwolenia wodno-prawne) poprzez:
  - wprowadzanie stref ochronnych pośrednich od ujęć wód i określanie zasad gospodarowania w strefach,
  - ograniczanie i eliminacja zanieczyszczeń wód,
  - zapobieganie niekorzystnym zmianom naturalnych przepływów wody albo naturalnych poziomów zwierciadła wody;
4. Promowania ekologicznych kierunków i form zagospodarowania na obszarach o dużych wartościach środowiska przyrodniczego (parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu);
5. Organizowania stanowisk ratownictwa przeciwpowodziowego;

Zadania samorządów gminnych obejmują m.in.:

- uwzględnianie uwarunkowań przyrodniczych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (opracowania ekofizjograficzne, prognozy oddziaływania na środowisko);
- wspieranie zalesień i zadrzewień na gruntach marginalnych i mało przydatnych dla rolnictwa (wprowadzanie zalesień do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego);
- uporządkowanie gospodarki ściekowej;
- realizację planu gospodarki odpadami;
- budowę małych zbiorników retencyjnych;
- ochronę obszarów cennych przyrodniczo – ustanawianie form ochrony przyrody takich jak: obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, stanowiska dokumentacyjne i pomniki przyrody;
- tworzenie pasów zieleni wysokiej wokół obiektów uciążliwych;
- uwzględnianie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (obszary bezpośredniego zagrożenia i obszary potencjalnego zagrożenia powodzią) w opracowaniach planistycznych m. in. miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego.

Zadania samorządu obejmują również sprawy z zakresu bezpośrednich kontaktów z użytkownikami środowiska (wydawanie decyzji zezwalających na korzystanie ze środowiska i określających warunki jego korzystania np. decyzja o dopuszczalnej emisji, pozwolenia wodno-prawne, koncesje na wydobywanie kopalin, uzgadnianie sposobu zagospodarowania odpadów) oraz pozyskiwania danych o rodzaju i skali korzystania z zasobów środowiska.

Organy te posiadają też uprawnienia w zakresie ustalania dodatkowych wymagań służących ochronie środowiska na określonych obszarach (np. tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania) oraz przeciwdziałania zagrożeniom środowiska w sytuacjach nadzwyczajnych (ochrona przeciwpowodziowa, plany operacyjno-ratownicze na wypadek awarii przemysłowych).

W zakresie ochrony środowiska zadania wykonują ponadto organy administracji niezespolonej m.in. regionalne zarządy gospodarki wodnej, nadleśnictwa. Dużą rolę w realizacji zadań na rzecz ochrony środowiska pełnią instytucje niepaństwowe: jednostki badawczo-rozwojowe, agencje, fundacje, organizacje gospodarcze i społeczne organizacje ekologiczne. Aktywność organizacji zwiększa niezbędne zaangażowanie szerokich kręgów społeczeństwa w sprawy ochrony środowiska oraz podnosi świadomość ekologiczną. Działania tych organizacji są szczególnie widoczne w obronie przed wzrostem lokalnych uciążliwości środowiskowych oraz w organizowaniu masowych imprez (np. Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata).

Zarządzanie środowiskiem przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska odbywa się m. in. poprzez:

- dotrzymanie wymagań wynikających z przepisów prawa,
- modernizacje technologii w celu ograniczenia lub wyeliminowania uciążliwości dla środowiska,
- instalowanie urządzeń służących ochronie środowiska,
- stałą kontrolę emisji zanieczyszczeń (monitoring).

Struktura zarządzania środowiskiem

Za realizację programu ochrony środowiska odpowiedzialne są władze powiatu, które powinny wyznaczyć koordynatora (kierownika) wdrażania programu. Taką rolę, w imieniu Starosty Sztumskiego, powinien pełnić Wydział Ochrony Środowiska (np. Naczelnik Wydziału). Koordynator będzie współpracował ściśle z Radą Powiatu, przedstawiając okresowe sprawozdania z realizacji programu. Ponadto, proponuje się powołać zespół konsultacyjny, którego zadaniem będzie wdrożenie oraz nadzór nad realizacją Programu, a także opracowywanie sprawozdań z postępu realizacji i zgodności działań zapisanych w Programie.

Zadania z zakresu ochrony środowiska realizowane będą również przez poszczególne wydziały Starostwa Powiatowego i jednostek budżetowych mu podległych, zgodnie z przyjętym schematem organizacyjnym. Część zadań będzie wykonywana przez spółki komunalne lub podmioty prywatne wyłonione w drodze publicznych przetargów. Powiat będzie pełnił rolę koordynatora takich działań. Od wykonawców odbierane będą sprawozdania z wykonania zadania, przekazywane do kierowników poszczególnych wydziałów. W okresach rocznych sporządzane będą następnie raporty przedstawiające postęp we wdrażaniu zadań i celów zawartych w Programie.

Bezpośrednim realizatorem programu będą także podmioty gospodarcze planujące i realizujące inwestycje zgodnie z kierunkami nakreślonymi przez program i samorząd powiatowy. Bezpośrednim odbiorcą programu będzie społeczeństwo powiatu.

Do najważniejszych zadań w ramach zarządzania programem i środowiskiem są:

1. Wdrażanie programu ochrony środowiska dla powiatu sztumskiego:

- koordynacja wdrażania programu
- ocena realizacji celów krótkoterminowych
- raporty o stopniu wykonania programu
- weryfikacja celów krótkoterminowych i głównych działań

2. Edukacja ekologiczna, komunikacja ze społeczeństwem, system informacji o środowisku:

- rozwój różnorodnych form edukacji,
- dostęp do informacji o środowisku i jego ochronie,
- wykorzystanie mediów w celach informowania społeczeństwa o podejmowanych i planowanych działaniach z zakresu ochrony środowiska,
- wydawanie broszur i ulotek informacyjnych,
- szersze włączanie się organizacji pozarządowych w proces edukacji ekologicznej.

3. Wspieranie zakładów/institucji wdrażających system zarządzania środowiskiem

14. MONITORING PROGRAMU I ŚRODOWISKA

Kontrola realizacji Programu ochrony środowiska wymaga oceny stopnia realizacji przyjętych w nim celów i działań, przewidzianych do wykonania w określonym terminie. Należy systematycznie oceniać też stopień rozbieżności między założeniami a realizacją programu oraz analizować przyczyny tych niespójności.

Zgodnie z Ustawą o ochronie środowiska, Zarząd Powiatu co 2 lata sporządza raport z wykonania programu ochrony środowiska i przedstawia go Radzie Powiatu. W przypadku Programu ochrony środowiska dla powiatu sztumskiego, pierwszy raport powinien obejmować okres 2004-2005, a drugi okres 2006-2007 - oba znajdujące się w zasięgu celów krótkoterminowych.

Po wykonaniu pierwszego raportu istnieje możliwość wprowadzenia aktualizacji programu na najbliższe dwa lata. Cały program będzie aktualizowany co cztery lata. Należy tu zaznaczyć, że ze względu na brak wielu aktów wykonawczych do Prawa ochrony środowiska i do ustaw komplementarnych, w miarę ich wchodzenia w życie Program powinien być korygowany.

Podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu to:

- sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania programu ochrony środowiska
- aktualizacja celów krótkoterminowych na następne dwa lata
- aktualizacja polityki długoterminowej co cztery lata

W celu właściwej oceny stopnia wdrażania Programu ochrony środowiska konieczne jest ustalenie zasad przedstawiania postępów w realizacji programu. Dobrymi miernikami wyznaczającymi stan środowiska i presji na środowisko są wskaźniki, których podstawowym zadaniem jest zobiektywizowanie oceny realizacji celów. Według Polityki Ekologicznej Państwa do głównych mierników należy zaliczyć:

- stopień zmniejszenia różnicy (w %) między faktycznym zanieczyszczeniem środowiska (np. depozycją lub koncentracją poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu, wodzie, glebie), a zanieczyszczeniem dopuszczalnym (lub ładunkiem krytycznym);
- ilość używanej energii, materiałów, wody oraz ilość wytwarzanych odpadów i emitowanych zanieczyszczeń w przeliczeniu na jednostkę dochodu narodowego lub wielkość produkcji (wyrażoną w jednostkach fizycznych lub wartością sprzedaną);
- stosunek uzyskiwanych efektów ekologicznych do ponoszonych nakładów (dla oceny programów i projektów inwestycyjnych w ochronie środowiska);
- techniczno-ekologiczne charakterystyki materiałów, urządzeń, produktów (np. zawartość ołowiu w benzynie, zawartość rtęci w bateriach, jednostkowa emisja węglowodorów przy eksploatacji

samochodu, poziom hałasu w czasie pracy samochodu itp.); zgodnie z zasadą dostępu do informacji dane te powinny być ujawniane na etykietach lub w dokumentach technicznych produktów.

Dodatkowo przy ocenie skuteczności realizacji wg polityki ekologicznej państwa dla programu ochrony środowiska będą stosowane wskaźniki społeczno-ekonomiczne:

- poprawa stanu zdrowia obywateli, mierzona przy pomocy takich mierników jak długość życia, spadek umieralności niemowląt, spadek zachorowalności na obszarach, w których szkodliwe oddziaływanie na środowisko i zdrowie występują w szczególnie dużym natężeniu (obszary najsilniej zurbanizowane i uprzemysłowione)
- zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów na jednostkę produkcji oraz zmniejszenie całkowitych przepływów materiałowych w gospodarce;
- zmniejszenie tempa przyrostu obszarów wyłączanych z rolniczego i leśnego użytkowania dla potrzeb innych sektorów produkcji i usług materialnych;
- coroczny przyrost netto miejsc pracy w wyniku realizacji przedsięwzięć ochrony środowiska.

Poza wskaźnikami społeczno-ekonomicznymi stosuje się wskaźniki stanu środowiska i presji na środowisko:

- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód lądowych poprawę jakości wód płynących, stojących i wód podziemnych, a szczególnie głównych zbiorników wód podziemnych, poprawę jakości wody do picia oraz spełnienie przez wszystkie te rodzaje wód wymagań jakościowych obowiązujących w Unii Europejskiej;
- poprawę jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza (zwłaszcza zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla zdrowia i zanieczyszczeń wywierających najbardziej niekorzystny wpływ na ekosystemy, a więc przede wszystkim metali ciężkich, trwałych zanieczyszczeń organicznych, substancji zakwaszających, pyłów i lotnych związków organicznych);
- zmniejszenie uciążliwości hałasu, przede wszystkim poziomu hałasu na granicy własności wokół obiektów przemysłowych, hałasu ulicznego w miastach oraz hałasu wzdłuż tras komunikacyjnych;
- zmniejszenie ilości wytwarzanych i składowanych odpadów, rozszerzenie zakresu ich gospodarczego wykorzystania oraz ograniczenie zagrożeń dla środowiska ze strony odpadów niebezpiecznych;
- ograniczenie degradacji gleb, zmniejszenie powierzchni obszarów zdegradowanych na terenach poprzemysłowych, w tym likwidacja starych składowisk odpadów, zwiększenie skali przywracania obszarów bezpośrednio lub pośrednio zdegradowanych przez działalność gospodarczą do stanu równowagi ekologicznej, ograniczenie pogarszania się jakości środowiska w jednostkach osadniczych i powstrzymanie procesów degradacji zabytków kultury;
- wzrost lesistości, rozszerzenie renaturalizacji obszarów leśnych oraz wzrost zapasu i przyrostu masy drzewnej, a także wzrost poziomu różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych i poprawa stanu zdrowotności lasów będących pod wpływem zanieczyszczeń powietrza, wody lub gleby;
- zahamowanie zaniku gatunków roślin i zwierząt oraz zaniku ich naturalnych siedlisk;
- zmniejszenie negatywnej ingerencji w krajobrazie oraz kształtowanie estetycznego krajobrazu zharmonizowanego z otaczającą przyrodą.

W celu oceny realizacji działań określonych w Programie na rzecz ochrony środowiska wykorzystywany będzie system państwowego monitoringu prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzką i Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, a także instytucje i placówki badawcze zajmujące się zagadnieniami z zakresu ochrony środowiska.

W wyniku przeprowadzonych pomiarów i ocen stanu środowiska dostarczone będą informacje w zakresie: czystości wód powierzchniowych i podziemnych, stanu powietrza atmosferycznego, hałasu i promieniowania niejonizującego, gospodarki odpadami, powstałych awarii oraz przyrody ożywionej.

Poniżej, przedstawiono propozycję wskaźników dla oceny realizacji Programu ochrony środowiska dla powiatu sztumskiego.

Tabela 58 Wskaźniki oceny realizacji programu dla powiatu sztumskiego

Lp.	WSKAŹNIK	DANE DLA WOJEWÓDZTWA	DANE DLA POWIATU
		Stan na 31.12.2004 (wg GUS)	
A. WSKAŹNIKI STANU ŚRODOWISKA I ZMIANY PRESJI NA ŚRODOWISKO			
1.	pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	256 hm ³	1,8 hm ³
2.	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzane bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi	149,3 hm ³	0,9 hm ³
3.	Ścieki przemysłowe wymagające oczyszczania odprowadzane bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi	51286 dam ³	5 dam ³
5.	udział ścieków (przemysłowych i komunalnych) nieoczyszczonych odprowadzanych siecią kanalizacyjną	10,2 hm ³	0,0 hm ³
6.	udział ścieków oczyszczonych biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w ogólnej ilości ścieków oczyszczonych	132,2 hm ³	0,9 hm ³
7.	ładunek BZT ₅ w oczyszczonych ściekach komunalnych	b.d.	b.d.
8.	ludność miast korzystająca z sieci kanalizacyjnej		
9.	ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	74,8%	53,3%
10.	stopień wykorzystania odpadów komunalnych	b.d.	b.d.
11.	stopień wykorzystania odpadów przemysłowych	b.d.	b.d.
12.	wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w t.	5152	3
13.	wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych do powietrza (bez CO ₂) z zakładów szczególnie uciążliwych	42968	57
14.	udział energii odnawialnej w całkowitym zużyciu energii pierwotnej	b.d.	b.d.
15.	udział powierzchni terenów o przekroczonych wartościach dopuszczalnych stężeń podstawowych substancji zanieczyszczających powietrze	b.d.	b.d.
16.	lesistość (% ogólnej powierzchni jednostki administracyjnej)	b.d.	16,4
17.	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w [ha] i % powierzchni ogółem	594326 32,5%	16358 (22,4)
18.	powierzchnia gruntów zdegradowanych i zdewastowanych wymagających rekultywacji	b.d.	b.d.
19.	Odpady w tys. ton (z wyłączeniem komunalnych) wytworzone w ciągu roku	1990	0
20.	Odpady komunalne stałe wywiezione w ciągu roku w tys. ton	570,1	8,9
21.	nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska w mln zł	275,5	8,6
22.	nakłady inwestycyjne na gospodarkę wodną w mln zł	72,3	2,8
B. WSKAŹNIKI ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ			
24.	liczba, jakość i skuteczność kampanii edukacyjno - informacyjnych	b.d.	b.d.

Porównanie informacji określonych na podstawie pomiarów i ocen do stanu bazowego będzie efektem realizacji założonych celów i działań o programie. Istotne znaczenie mają też mierniki świadomości społecznej (m.in. edukacja ekologiczna w zakresie ochrony środowiska na terenie powiatu).

15. ANALIZA MOŻLIWYCH DO ZASTOSOWAŃ ROZWIĄZAŃ W OPARCIU O OCENĘ INFRASTRUKTURY POWIATU, ORGANIZACJĄ WEWNĘTRZNA I ZARZĄDZANIE OCHRONĄ ŚRODOWISKA W POWIECIE ORAZ SYTUACJĘ FINANSOWĄ.

W wyniku analizy stanu aktualnego środowiska na terenie powiatu sztumskiego określono cele długo- i krótkoterminowe oraz wytyczono kierunki działań zmierzające do poprawy stanu poszczególnych jego komponentów, a także określono priorytetowe przedsięwzięcia ekologiczne.

Analizując możliwość zastosowania przedstawionych rozwiązań w oparciu o uwarunkowania dotyczące istniejącej infrastruktury, organizacji i zarządzania ochroną środowiska oraz sytuację finansową w powiecie, stwierdzono, że wszystkie zaproponowane przedsięwzięcia są możliwe do zrealizowania uwzględniając następujących warunki:

- etapowość wdrażania przewidzianych do realizacji zadań,
- powołanie zespołu konsultacyjnego, którego zadaniem byłby nadzór w zakresie wdrażania, realizacji oraz monitoringu funkcjonowania programu,
- pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację przewidzianych w planie zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Jako zagrożenia dla realizacji Programu uznano:

- zmianę uwarunkowań prawnych, mających wpływ na zmianę zakresu obowiązków dla władz powiatu oraz mających wpływ na sytuację finansową powiatu,
- niewłaściwe zarządzanie wdrażaniem Programu, monitorowanie efektów, brak korekt i uprzedzenia ewentualnych zagrożeń,
- nieumiejętność pozyskania funduszy na realizację zamierzonych działań,
- brak koordynacji pomiędzy gminami, a także brak współpracy ponadregionalnej w zakresie niektórych działań,
- wystąpienie nagłych, nieprzewidzianych awarii lub klęsk, które spowodują konieczność innego rozdysponowania środków finansowych.

Wdrożenie celów i zadań wytyczonych w programie wymaga współpracy wielu jednostek i organizacji.

Są to grupy podmiotów, których zadaniem jest:

- organizacja i zarządzanie programem,
- realizacja celów i zadań określonych w programie,
- nadzór i monitoring realizacji programu.

Poniżej przedstawiono grupy podmiotów związane z wykonywaniem programu:

1. Zadania w zakresie organizacji i zarządzania programem realizowane powinny być przez następujące podmioty:

Starosta Powiatu Sztumskiego
Zarząd Powiatu
Radę Powiatu
Starostwo Powiatowe w Sztumie

Podmioty, które będą realizować zadania przedstawione w programie:

Starosta Powiatu Sztumskiego
Starostwo Powiatowe w Sztumie
przedsiębiorstwa z sektora gospodarczego
Lasy Państwowe
biura projektowe
stowarzyszenia
fundacje
inwestorzy zewnętrzni
pracownie architektoniczne

przedsiębiorstwa wodno - kanalizacyjne
przedsiębiorstwa budowlane
przedsiębiorstwa energetyki ciepłej
przedsiębiorstwa transportowe

Podmioty nadzorujące i kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu:

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku
Wojewódzka i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
Starostwo Powiatowe w Sztumie

Podmioty korzystające gospodarczo ze środowiska (podmioty z sektora przemysłowego, usług, rolnictwa)

Ogół społeczeństwa powiatu sztumskiego - adresaci programu

16. HARMONOGRAM OPERACYJNO – FINANSOWY NA LATA 2004 - 2007

Dla realizacji wytyczonych celów, konieczne jest podjęcie konkretnych działań organizacyjnych i inwestycyjnych. W tabeli poniżej zestawiono zadania Programu ochrony środowiska dla powiatu sztumskiego na lata 2004 – 2007. Harmonogram rzeczowo – finansowy przedstawia listę przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w latach 2004 –2007, którą opracowano m.in. w oparciu o wyznaczone priorytety w zakresie ochrony środowiska. Na liście znalazły się także przedsięwzięcia:

- proponowane do finansowania ze środków UE na lata 2004 – 2007 w ramach działań lokalnych i regionalnych,
- wynikające z obowiązku spełnienia norm i zapisów w obowiązujących aktach prawnych,
- zawarte w Programie ochrony środowiska dla województwa pomorskiego.

Uwzględniono również zadania zgłoszone w planach inwestycyjnych miast i gmin powiatu oraz przez przedsiębiorstwa z terenu powiatu.

Program Ochrony Środowiska dla powiatu sztumskiego na lata 2004 - 20011

Lp.	Zadanie	Typ zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Efekty działań i uwagi	Źródła finansowania	Szacunkowy koszt w zł
Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych							
1.	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami do wsi: Bukowo, Telkwice, Tropy Szt.	koordynowane	03.2004 – 06.2004	Urząd Gminy Stary Targ	sieć długości 5058 m., przyłącza 90 szt. (2530 m.)	SAPARD (406 800)	833 600
2.	Wymiana zbiornika bezodpływowego na ścieki bytowe w Monasterzysku Wielkim	koordynowane	2004	Gmina Stary Dzierżoń	Odbiór ścieków bytowych w ilości 10,4 m ³ /d	Urząd Gminy (50%), PFOŚiGW (50%)	18 000
3.	Budowa sieci kanalizacyjnej dla miejscowości Kielmy, Stare Miasto, Folwark, Nowy Folwark, Milikowo	koordynowane	2006 - 2010	Gmina Stary Dzierżoń	Wybudowanie 18 km sieci kanalizacyjnej, odbiór ścieków bytowych od 821 mieszkańców	Urząd Gminy (25%), środki pozabudżetowe (75%)	3 600 000
4.	Budowa oczyszczalni ścieków mechaniczno – biologicznej w Mysłicach oraz kanalizacyjnej	koordynowane	2006 - 2010	Gmina Stary Dzierżoń	Wybudowanie oczyszczalni o przepustowości 150 m ³ /d, odbiór i oczyszczanie ścieków od 1715 mieszkańców	Urząd Gminy (25%), środki pozabudżetowe (75%)	11 000 000
5.	Budowa oczyszczalni ścieków mechaniczno – biologicznej w Starym Dzierżgoniu oraz sieci kanalizacyjnej	koordynowane	2011 - 2015	Gmina Stary Dzierżoń	Wybudowanie oczyszczalni o przepustowości 150 m ³ /d, odbiór i oczyszczanie ścieków od 1083 mieszkańców	Urząd Gminy (25%), środki pozabudżetowe (75%)	8 000 000
6.	Budowa kanalizacji sanitarnej na ulicy Kościuszki w Mikołajkach Pomorskich	koordynowane	09.2003 – 12.2003	Gmina Mikołajki Pomorskie	Przyłączenie około 60 posesji, zmniejszenie ilości ścieków dostających się do wód gruntowych	Urząd Gminy, WFOŚiGW, Społeczny Komitet Budowy Kanalizacji	300 000
7.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Cierpięta gmina Mikołajki Pomorskie	koordynowane	04.2004 – 06.2004	Urząd Gminy Mikołajki Pomorskie	Zmniejszona zostanie ilość ścieków przedostających się do wód gruntowych, zostaną zlikwidowane bezodpływowe zbiorniki szamb	Urząd Gminy, WFOŚiGW, Społeczny Komitet Budowy Kanalizacji	300 000
8.	Eliminacja nieszczelnych zbiorników gromadzenia ścieków (szamb), kontrola zagospodarowania ścieków bytowo – gospodarczych i przemysłowych na terenach nieskanalizowanych	koordynowane	2004 - 2007	Urzędy Gmin Straż Miejska	poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	fundusze ekologiczne środki inwestorów	1 000 000
9.	Uporządkowanie systemów odwodnieniowych – modernizacja rowów melioracyjnych	koordynowane	2004 - 2007	Urzędy Gmin Urzędy melioracyjne	poprawa stosunków gruntowo - wodnych	Budżety gmin budżet państwa fundusze ekologiczne	1 000 000
10	Edukacja mieszkańców w zakresie możliwości i konieczności oszczędzania wody w gospodarstwach domowych	koordynowane	2004 - 2007	Starostwo Powiatowe Urzędy Gmin organizacje samorządowe i pozarządowe	zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu	fundusze ekologiczne	100 000
11	Budowa przydomowych oczyszczalni	koordynowane	2004 - 2007	Urzędy Miast i Gmin	poprawa jakości wód	fundusze ekologiczne	b.d.

Program Ochrony Środowiska dla powiatu sztumskiego na lata 2004 - 20011

Lp.	Zadanie	Typ zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Efekty działań i uwagi	Źródła finansowania	Szacunkowy koszt w zł
	ścieków na terenach wiejskich powiatu lub o zabudowie rozproszonej i w aglomeracjach o RLM mniejszej niż 2000			przedsiębiorstwa wodno – kanalizacyjne prywatni inwestorzy	powierzchniowych i podziemnych	środki UE	
12	Odmulanie, regulacja i renowacja koryt rzek i kanałów melioracyjnych	koordynowane	2004 - 2007	RZWG Gdańsk	poprawa bezpieczeństwa powodziowego	budżet państwa	x
13	Zainstalowanie liczników do pomiaru zużytej wody	koordynowane	2004 - 2007	przedsiębiorstwa wodociągowe prywatni inwestorzy	spadek poboru wody wzrost świadomości mieszkańców odnośnie konieczności oszczędzania wody	przedsiębiorstwa wodno - kanalizacyjne środki inwestorów	x
Koszty ogółem: 58 651 600 PLN							
Ochrona powietrza atmosferycznego							
1.	Wymiana pieca miałowego CO	koordynowane	07.2004 – 08.2004	Urząd Gminy Mikołajki Pomorskie	ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery	Urząd Gminy, WFOŚiGW	10 000
2.	Inwentaryzacja źródeł zorganizowanej i rozproszonej emisji zanieczyszczeń do atmosfery	koordynowane	2004 - 2005	Starostwo Powiatowe Urzędy Miast i Gmin	możliwość zapobiegania zanieczyszczeniom u źródła ich powstawania	fundusze ekologiczne	5 000
3	Opracowanie planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i gaz	koordynowane	2004 - 2006	Urzędy Miast i Gmin	zaplanowanie procesu zmian w infrastrukturze technicznej powiatu	budżety miast i gmin fundusze ekologiczne	100 000
4	Modernizacja kotłowni węglowych będących w gestii miast i gmin	koordynowane	2004 - 2007	Urzędy Miast i Gmin	Zmniejszenie niskiej emisji	budżety miast i gmin fundusze ekologiczne	b.d.
5	Zmiana struktury grzewczej w miejscowościach	koordynowane	2004 - 2007	Urzędy Miast i Gmin inwestorzy prywatni	Ograniczenie niskiej emisji	środki inwestorów budżety miast i gmin	b.d.
6	Gazyfikacja miejscowości	koordynowane	2004 - 2007	Urzędy Miast i Gmin inwestorzy prywatni	Ograniczenie niskiej emisji	środki inwestorów fundusze ekologiczne	b.d.
7	Modernizacja ciepłociągów	koordynowane	2004 - 2007	Starostwo Powiatowe Urzędy Miast i Gmin przedsiębiorstwa ciepłownicze	ograniczenie strat ciepła przy przesyłaniu go do mieszkań	budżety miast i gmin środki własne inwestorów fundusze ekologiczne	b.d.
8	Doposażenie stacji diagnostycznych w zakresie przyrządów pomiarowych umożliwiających pomiar emisji gazów silnikowych	koordynowane	2004 -2006	właściciele stacji	Eliminacja z ruchu drogowego pojazdów nie spełniających wymagań emisji spalin	środki inwestorów fundusze pomocowe fundusze ekologiczne	200 000
9	Kontrola pojazdów pod kątem dotrzymania wymaganych poziomów stężeń zanieczyszczeń w spalinach	koordynowane	2004 - 2007	Straż Miejska, Policja	ograniczenie emisji komunikacyjnej	kierowcy pojazdów	x
Koszty ogółem: 315 000							
Ochrona przed hałasem							
1	Inwentaryzacja źródeł uciążliwości	koordynowane	2004	Starostwo Powiatowe	Baza danych o źródłach uciążliwości	fundusze ekologiczne	5 000

Program Ochrony Środowiska dla powiatu sztumskiego na lata 2004 - 20011

Lp.	Zadanie	Typ zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Efekty działań i uwagi	Źródła finansowania	Szacunkowy koszt w zł
	akustycznej			Urzędy Miast i Gmin	akustycznej.		
2	Opracowanie map akustycznych dla obszarów położonych wzdłuż dróg, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie na środowisko	koordynowane	2005	Zarząd Dróg Powiatowych	Dane na temat stanu akustycznego środowiska.	budżet państwa	x
3	Opracowanie programów ograniczania hałasu na obszarach, na których poziom hałasu przekracza dopuszczalną wartość	koordynowane	2006 - 2007	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych Zarząd Dróg Wojewódzkich zarządy dróg	zmniejszenie uciążliwości hałasu	budżet państwa	x
4	Budowa zabezpieczeń przed uciążliwościami akustycznymi np. osłon, ekranów akustycznych	koordynowane	2004 - 2007	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych Zarząd Dróg Wojewódzkich zarządy dróg	Mniejsza uciążliwość hałasu przemysłowego i drogowego dla ludności.	budżet państwa środki UE fundusze ekologiczne	x
5	Zwiększanie ilości izolacyjnych pasów zieleni wzdłuż dróg	koordynowane	2004 - 2007	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych Zarząd Dróg Wojewódzkich zarządy dróg	Mniejsza uciążliwość hałasu drogowego dla ludności.	budżet państwa środki UE fundusze ekologiczne	x
6	Działania edukacyjne promujące transport zbiorowy i alternatywny (rowery)	koordynowane	2004 - 2007	Starostwo Powiatowe Miast i Gmin organizacje samorządowe i pozarządowe	Zwiększona świadomość ekologiczna mieszkańców	fundusze ekologiczne	5 000
Koszt ogółem: 10 000 PLN							
Poważne awarie							
1	Aktualizacja listy instalacji stanowiących potencjalne zagrożenia środowiska i życia ludzi na terenie powiatu	własne	2004	Starostwo Powiatowe Urzędy Gmin Straż Pożarna	rozpoznanie i określenie zagrożeń, stworzenie bazy danych, lepszy stan bezpieczeństwa mieszkańców.	fundusze ekologiczne	2 000
2	Działania edukacyjne dla ogółu ludności powiatu w zakresie postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub zagrożenia naturalnego i zapobiegania im	koordynowane	2004 - 2007	Starostwo Powiatowe Urzędy Gmin organizacje pozarządowe	podnoszenie stanu świadomości ekologicznej mieszkańców	fundusze ekologiczne	200 000
3	Informowanie społeczeństwa powiatu o wystąpieniu poważnych awarii	koordynowane	2004 - 2007	Starostwo Powiatowe Urzędy Gmin	podnoszenie stanu świadomości ekologicznej mieszkańców	fundusze ekologiczne	40 00

Program Ochrony Środowiska dla powiatu sztumskiego na lata 2004 - 2011

Lp.	Zadanie	Typ zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Efekty działań i uwagi	Źródła finansowania	Szacunkowy koszt w zł
	przemysłowych lub zagrożeń naturalnych						
Razem koszty w latach 2004 - 2007: 260 000 PLN							
Ochrona przyrody i krajobrazu							
1	Współdziałanie z Wojewodą Pomorskim w zakresie wykorzystania funduszy UE na ochronę obszarów NATURA 2000.	koordynowane	2004 -2007	Starostwo Powiatowe	Efektywne wykorzystanie środków finansowych, szczególna ochrona obszarów cennych przyrodniczo	-	-
2	Współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w zakresie ochrony starodrzewia, parków podworskich i wiejskich.	koordynowane	2004 - 2007	Starostwo Powiatowe	Prawidłowa ochrona starodrzewia, pomników przyrody, parków zabytkowych , które ze względu na wiek i wartości przyrodnicze objęte są opieką konserwatorską.	-	-
3	Promocja walorów przyrodniczych powiatu	koordynowane	2004 - 2007	Starostwo Powiatowe Urzędy Gmin organizacje turystyczne	Wyższa świadomość mieszkańców dot. piękna otaczającej ich przyrody, lepsze warunki do zdrowego wypoczynku.	fundusze ekologiczne środki inwestorów	200 000
4	Budowa przejść dla zwierząt nad trasami komunikacyjnymi i przepławek dla zwierząt wodnych	koordynowane	2004 - 2007	przedsiębiorstwa robót drogowych	ochrona zwierząt	Zarząd Dróg Wojewódzkich Urzędy Gmin środki inwestorów	b.d.
5	Utworzenie rezerwatów, obszarów chronionego krajobrazu, parków krajobrazowych, użytków ekologicznych	koordynowane	2004 - 2007	Starostwo Powiatowe Wojewoda Pomorski	wzmocnienie terenów cennych przyrodniczo, ochrona istniejących zasobów przyrody	fundusze ekologiczne	100 000
6	Urządzanie, utrzymywanie i ochrona istniejącej zieleni urządzonej	koordynowane	2004 - 2007	Starostwo Powiatowe Urzędy Miast i Gmin właściciele terenów	zwiększenie estetyki krajobrazu, a przez to atrakcyjności powiatu	fundusze ekologiczne środki inwestorów	600 000
7	Waloryzacja obszarów przyrodniczo cennych	własne	2005	Starostwo Powiatowe	inwentaryzacja terenów cennych przyrodniczo umożliwi wytypowanie obszarów przeznaczonych do ochrony	fundusze ekologiczne	100 000
8	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo	koordynowane	2004 - 2007	Starostwo Powiatowe Wojewoda Pomorski	ochrona najbardziej cennych zasobów przyrodniczych powiatu	fundusze ekologiczne	30 000
9	Rozwój szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesująco przyrodniczo powiatu	koordynowane	2004 - 2007	Starostwo Powiatowe Urzędy Gmin organizacje turystyczne	wzrost atrakcyjności turystycznej powiatu	fundusze ekologiczne	100 000
10	Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie przyrody w trakcie gospodarczego wykorzystywania	własne	2004 - 2007	Starostwo Powiatowe	wzmocnienie ładu i porządku w powiecie	-	-

Program Ochrony Środowiska dla powiatu sztumskiego na lata 2004 - 20011

Lp.	Zadanie	Typ zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Efekty działań i uwagi	Źródła finansowania	Szacunkowy koszt w zł
	zasobów przyrody						
11	Zalesianie terenów zdegradowanych i nieużytków	koordynowane	2004 - 2007	Starostwo Powiatowe Urzędy Gmin Nadleśnictwa właściciele lasów	wzrost lesistości powiatu	fundusze ekologiczne środki właścicieli gruntów budżet państwa środki Lasów Państwowych	500 000
Razem koszty w latach 2004 - 2007: 1 630 000							
Ochrona gleb i zasobów kopalin							
1	Aktualizacja i poszerzenie tematyki map glebowo rolniczych o sposoby nawożenia i wapnowania oraz przeciwdziałanie erozji i zanieczyszczeniom	koordynowane	2004 - 2007	ARiMR, Izby Rolnicza	zwiększenie wiedzy rolników na temat właściwości gleb i ich prawidłowej uprawy	fundusze ekologiczne, dotacje	300 000
2	Upowszechnianie zasad Dobrej praktyki rolniczej i rolnictwa ekologicznego.	koordynowane	2004 - 2007	Ośrodki Doradztwa Rolniczego	zwiększenie wiedzy rolników na temat właściwości gleb i ich prawidłowej uprawy	fundusze ekologiczne, dotacje	30 000
3	Ograniczenie przeznaczania gleb cennych rolniczo na cele nierolnicze i nieleśne	koordynowane	2004 - 2007	Urzędy Miast i Gmin, Starostwo Powiatowe	ochrona gleb cennych rolniczo przez wyłączeniem z produkcji rolnej	fundusze ekologiczne	-
4	Przeznaczanie gleb zdegradowanych do zalesiania	koordynowane	2004 - 2007	Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe	zwiększenie lesistości powiatu i zwiększenie jego atrakcyjności turystycznej	fundusze ekologiczne	100 000
5	Prowadzenie monitoringu jakości gleby i ziemi	własne	2004 - 2007	Starosta	możliwość szybkiego reagowania w przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia gleb	fundusze ekologiczne, dotacje środki inwestorów	30 000
6	Coroczna aktualizacja rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenia standardów gleby lub ziemi	własne	2004 -2007	Starosta	możliwość zapobiegania zanieczyszczeniom gleby i prowadzenia działań naprawczych	fundusze ekologiczne, dotacje, środki inwestorów	5 000
7	Właściwe zagospodarowanie wyrobisk poeksploatacyjnych (np. dla potrzeb małej retencji)	koordynowane	2004 - 2007	przedsiębiorcy	Zwiększenie powierzchni terenów na cele rekreacyjne lub przywrócenie pierwotnej funkcji terenu	środki inwestorów	b.d.
<i>Koszty ogółem: 465 000 PLN</i>							
RAZEM				61 331 600 PLN			

SPIS TABEL

Tabela 1 Przynależność gmin powiatu sztumskiego do regionów geograficznych	12
Tabela 2 Wykaz chronionych obiektów dziedzictwa kulturowego z obszaru powiatu sztumskiego wpisanych do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wg Studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gmin powiatu sztumskiego	16
Tabela 3 Struktura użytkowania gruntów na obszarze powiatu sztumskiego (ha)	25
Tabela 4 Ludność powiatu sztumskiego	26
Tabela 5 Ludność powiatu sztumskiego z uwzględnieniem wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego	27
Tabela 6 Bezrobotni na obszarze powiatu sztumskiego	27
Tabela 7 Bezrobotni na obszarze powiatu sztumskiego z uwzględnieniem poziomu	27
Tabela 8 Podmioty gospodarki narodowej na obszarze powiatu sztumskiego	28
Tabela 9 Grunty orne powiatu sztumskiego z uwzględnieniem podziału na klasy bonitacyjne	29
Tabela 10 Powierzchnia gruntów rolnych na terenie powiatu sztumskiego z uwzględnieniem sposobu ich użytkowania	29
Tabela 11 Struktura zasiewów na obszarze powiatu sztumskiego	30
Tabela 12 Chów bydła w powiecie sztumskim	30
Tabela 13 Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na obszarze powiatu sztumskiego	31
Tabela 14 Charakterystyka czynnych ujęć wód podziemnych na terenie powiatu sztumskiego	31
Tabela 15 Składowiska odpadów komunalnych na obszarze powiatu sztumskiego	39
Tabela 16 Struktura dróg na obszarze powiatu sztumskiego	44
Tabela 17 Zestawienie danych dotyczących melioracji na obszarze powiatu sztumskiego	60
Tabela 18 Główne substancje zanieczyszczające powietrze atmosferyczne	66
Tabela 19 Średnie roczne wartości stężeń substancji zanieczyszczających powietrze na obszarze powiatu sztumskiego	68
Tabela 20 Stężenia średnioroczne NO ₂ i SO ₂ pomierzone w powietrzu atmosferycznym na obszarze powiatu sztumskiego	68
Tabela 21 Klasy wynikowe dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa ogólna z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia	68
Tabela 22 Klasy wynikowe dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa ogólna z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	68
Tabela 23 Wykaz stacji telefonii komórkowej zlokalizowanych na obszarze powiatu sztumskiego	80
Tabela 24 Wykaz stacji telefonii komórkowej zlokalizowanych na obszarze powiatu sztumskiego	81
Tabela 25 Wykaz obiektów na terenie powiatu sztumskiego, w których występują materiały niebezpieczne	83
Tabela 26 Wykaz tras drogowych po których przewożone są materiały niebezpieczne	84
Tabela 27 Wykaz tras kolejowych po których przewożone są materiały niebezpieczne	84
Tabela 28 Wykaz ważniejszych budowli hydrotechnicznych	84
Tabela 29 Wykaz obiektów w których wymagana jest instalacja sygnalizacyjno- alarmowa	84
Tabela 30 Wykaz zakładów przemysłowych /obektów/ itp. w rejonie działania KP PSP w Sztumie zagrożonych wybuchowo	85
Tabela 31 Wykaz trasy przebiegu gazociągów i rurociągów paliwowych	86

<i>Tabela 32 Ocena zdarzeń powodziowych</i>	87
<i>Tabela 33 Parametry morfometryczne głównych rzek w powiecie</i>	88
<i>Tabela 34 Parametry hydrologiczne głównych zbiorników retencyjnych</i>	88
<i>Tabela 35 Występujące zagrożenie powodziowe dla miejscowości</i>	88
<i>Tabela 36 Miejscowości wiejskie przewidziane do ewakuacji (z podaniem ilości osób i zwierząt)</i>	88
<i>Tabela 37 Miejscowości przewidziane do ewakuacji (z podaniem ilości osób i zwierząt)</i>	89
<i>Tabela 38 Stan wałów przeciwpowodziowych najbardziej zagrożonych</i>	89
<i>Tabela 39 Jednostki administrujące lasami na obszarze powiatu sztumskiego</i>	92
<i>Tabela 40 Powierzchnia lasów administrowanych przez Nadleśnictwo Kwidzyn w poszczególnych gminach powiatu sztumskiego</i>	93
<i>Tabela 41 Pomniki przyrody zlokalizowane na terenie powiatu sztumskiego</i>	97
<i>Tabela 42 Parki miejskie/wiejskie</i>	103
<i>Tabela 43 Parki podworskie</i>	103
<i>Tabela 44 Cmentarze</i>	105
<i>Tabela 45 Ogrody działkowe</i>	108
<i>Tabela 46 Zagrożenia dla szaty roślinnej powiatu sztumskiego, sposoby ich eliminacji i minimalizacji</i>	108
<i>Tabela 47 Zestawienie złóż w powiecie sztumskim (stan zasobów na dzień 2001.12.31) wg systemu gospodarki i ochrony bogactw mineralnych „MIDAS”</i>	114
<i>Tabela 48 Klasyfikacja sozologiczna złóż powiatu sztumskiego wg danych systemu gospodarki i ochrony bogactw mineralnych „MIDAS”</i>	115
<i>Tabela 49 Zbiorcze zestawienie wyrobisk i terenów poeksploatacyjnych na obszarze powiatu sztumskiego,</i>	117
<i>Tabela 50 Wyniki oznaczeń zawartości pierwiastków oraz wartości odczynu pH w próbkach gleb z obszaru powiatu Sztum</i>	122
<i>Tabela 51 Zawartość metali w glebach powiatu sztumskiego (w mg/kg)</i>	123
<i>Tabela 52 Harmonogram rzeczowo – finansowy do zadania: „Praca na rzecz ekologii – współpraca ze szkołami Sztumskiego Centrum Edukacji Ekologicznej” (2001)</i>	135
<i>Tabela 53 Plan pracy Sztumskiego CEE na 2004 rok:</i>	135
<i>Tabela 54 Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska i gospodarkę wodną wg danych GUS (stan na 31.12.2002)</i>	139
<i>Tabela 55 Szacunkowe koszty wdrożenia Programu w latach 2004 – 2007</i>	139
<i>Tabela 56 Symulacja rozkładu źródeł finansowania zadań wytyczonych w Programie ochrony środowiska dla powiatu sztumskiego</i>	140
<i>Tabela 57 Najważniejsze źródła finansowania inwestycji w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami</i>	142
<i>Tabela 58 Wskaźniki oceny realizacji programu dla powiatu sztumskiego</i>	151

SPIS RYSUNKÓW

<i>Rysunek 1</i>	<i>Struktura ludności powiatu sztumskiego z uwzględnieniem wieku</i>	26
<i>Rysunek 2</i>	<i>Lokalizacja ujęć wód podziemnych na terenie powiatu sztumskiego</i>	33
<i>Rysunek 3</i>	<i>Infrastruktura techniczno – inżynieryjna na terenie powiatu sztumskiego</i>	47
<i>Rysunek 4</i>	<i>Lokalizacja oczyszczalni ścieków na terenie powiatu sztumskiego</i>	61
<i>Rysunek 5</i>	<i>Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych</i>	69
<i>Rysunek 6</i>	<i>Walory i zasoby środowiska przyrodniczego oraz kulturowego na terenie powiatu sztumskiego</i>	111
<i>Rysunek 7</i>	<i>Punkty opróbowania gleb na terenie powiatu sztumskiego</i>	125

SPIS LITERATURY I WYKORZYSTANYCH MATERIAŁÓW

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2001.62.627 z późniejszymi zmianami - Dz. U. z 2001 roku nr 115 poz. 1229; Dz. U. z 2002 roku nr 74 poz. 676, nr 113 poz. 984, nr 153 poz.1271, nr 233 poz.1957; Dz. U. z 2003 roku nr 46 poz. 392, nr 80 poz. 717 i 721, nr 162 poz. 1568, nr 175 poz. 1693, nr 190 poz. 1865 i nr 217 poz. 2124; Dz. U. z 2004 roku nr 19 poz. 177, nr 49 poz. 464, nr 70 poz. 631, nr 91 poz. 875, nr 92 poz. 880, nr 96 poz. 959 i nr 121 poz. 1236);
2. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2004.92.880);
3. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. 95.16.78 z późniejszymi zmianami – Dz. U. z 1997 roku nr 60 poz. 370, nr 80 poz. 505, nr 160 poz. 1079; Dz. U. z 1998 roku – nr 106 poz. 668; Dz. U. z 2000 roku nr 12 poz. 136, nr 120 poz. 1268; Dz. U. z 2001 roku nr 81 poz. 875, nr 100 poz. 1085; Dz. U. z 2002 roku nr 113 poz. 984; Dz. U. z 2003 roku nr 80 poz. 717, nr 162 poz. 1568; Dz. U. z 2004 roku nr 49 poz. 464);
4. Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz. U. 2000.56.679 z późniejszymi zmianami – Dz. U. z 2000 roku nr 86 poz. 958, nr 120 poz. 1268; Dz. U. z 2001 roku nr 110 poz. 1189, nr 145 poz. 1623; Dz. U. z 2002 roku nr 25 poz. 253, nr 113 poz. 984, nr 200 poz. 1682; Dz. U. z 2003 roku nr 80 poz. 721, nr 80 poz. 717, nr 162 poz. 1568, nr 203 poz. 1966, nr 229 poz. 2273; Dz. U. z 2004 roku nr 92 poz. 880 i nr 93 poz. 894);
5. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. 2001.115. poz 1229 z późniejszymi zmianami – Dz. U. z 2001 roku nr 154 poz. 1803; Dz. U. z 2002 roku nr 113 poz. 984, nr 130 poz. 1112, nr 233 poz. 1957, nr 238 poz. 2022; Dz. U. z 2003 roku nr 80 poz. 717, nr 165 poz. 1592, nr 190 poz. 1865 i nr 228 poz. 2259 oraz Dz. U. z 2004 roku nr 92 poz. 880 i nr 96 poz. 959);
6. Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U.94.27.96 z późniejszymi zmianami – Dz. U. z 1996 roku nr 106 poz. 496; Dz. U. z 1997 roku nr 88 poz. 554, nr 111 poz. 726, nr 133 poz. 885; Dz. U. z 1998 roku nr 106 poz. 668; Dz. U. z 2000 roku nr 109 poz. 1157, nr 120 poz. 1286; Dz. U. z 2001 roku nr 110 poz. 1190, nr 115 poz. 1229, nr 154 poz. 1800; Dz. U. z 2002 roku nr 113 poz. 984, nr 117 poz. 1007, nr 153 poz. 1271, nr 166 poz. 1360, nr 240 poz. 2055; Dz. U. z 2003 roku nr 223 poz. 2219);
7. Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2001.72.747 z późniejszymi zmianami – Dz. U. z 2001 roku nr 115 poz. 1229; Dz. U. z 2002 roku nr 113 poz. 984; Dz. U. z 2004 roku nr 96 poz. 959);
8. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U.2001.62.628 z późniejszymi zmianami - Dz. U. z 2002 roku Nr 41 poz. 365, nr 113 poz. 984, nr 199 poz. 1671; Dz. U. z 2003 roku nr 7 poz. 78 oraz Dz. U. z 2004 roku nr 96 poz. 959 i nr 116 poz. 1208);
9. II Polityka Ekologiczna Państwa, Ministerstwo Środowiska
10. Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010
11. Program Ochrony Środowiska województwa pomorskiego na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2006 – 2010
12. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego
13. Wojewódzki plan gospodarki odpadami dla województwa pomorskiego
14. Szczegółowa mapa geologiczna Polski +objaśnienia
15. Mapa hydrogeologiczna Polski
16. Mapa geologiczno – gospodarcza Polski
17. Rocznik statystyczny województwa pomorskiego, 2003
18. Raport o stanie środowiska województwa pomorskiego według badań monitoringowych przeprowadzonych w 2002 roku, WIOŚ, 2003
19. Ocena roczna jakości powietrza w województwie pomorskim za rok 2002, WIOŚ, 2003
20. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stary Targ, 2002;
21. Gospodarka ściekowa gminy Sztum, Koncepcja techniczno – finansowa, Firma B-Act, 1999;
22. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy Mikołajki Pomorskie, 2002;

23. Miasto i Gmina Sztum – Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, 2001;
24. Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Stary Targ, 2002;
25. Przegląd ekologiczny SNP Uśnice sp. z o.o., 2003;
26. Koncepcja modernizacji gospodarki ciepłowniczej dla terenu miasta i gminy Sztum, 1997;
27. Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Mikołajki Pomorskie 2002 – 2012, 2002;
28. Ocena oddziaływania na środowisko naturalne koncepcji systemu tras pieszych i rowerowych dla gminy i miasta Sztum, 2003;
29. Program zaopatrzenia w wodę gminy Dzierzgoń, 1999;
30. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy i miasta Dzierzgoń, 2002;
31. Strategia zrównoważonego rozwoju gminy Dzierzgoń do 2015 roku, 2000;
32. Raport programu: „Młodzież Gmina Środowisko”, 1999;
33. Raport badań jakości wody we wsi Minięta przeprowadzonych w roku 1998;
34. informacje upoważnionych pracowników Urzędów Gmin i Starostwa Powiatowego w Sztumie;
35. Geografia regionalna Polski, J. Kondracki; 1998;